

Socjologia ogólna

Prowadzący: dr Łukasz Łotocki
Instytut Polityki Społecznej
Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW

Cele przedmiotu:

- Pogłębienie wiedzy nabytej przez studentów w ramach przedmiotu „Wstęp do socjologii”
- Analiza podstawowych zjawisk zachodzących we współczesnych społeczeństwach, w tym przede wszystkim w społeczeństwie polskim
- Pogłębienie umiejętności samodzielnej analizy współczesnych społeczeństw, w tym posługiwania się wynikami badań i analiz socjologicznych.

Plan zajęć:

---

1. Socjologia w systemie nauk

- Różnice między naukami społecznymi a naukami przyrodniczymi
- Socjologia scjentystyczna a socjologia humanistyczna
- Wyobrażenia socjologiczne
- Badania, dociekania i analizy socjologiczne

Lektura podstawowa:

C. W. Mills, *Wyobrażenia socjologiczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, Rozdział I, *Obietnica*

---

2. Kultura jako przedmiot zainteresowania socjologii

- Dominujące normy i wartości w Polsce
- Konflikty kulturowe w Polsce
- Zmiana kulturowa w Polsce
- Dyfuzja kulturowa w Polsce
- Makdonaldyzacja jako przykład i czynnik zmiany kulturowej

Lektura podstawowa:

G. Ritzer, *Mcdonaldyzacja społeczeństwa*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, Warszawa 1999 (lub wydania późniejsze) (Rozdział 1. *Wprowadzenie do makdonaldyzacji*)

---

3. Kategoria tożsamości. Tożsamość narodowa.

- Tożsamość jednostkowa, społeczna i kulturowa
- Tożsamość etniczna i narodowa
- Pamięć zbiorowa we współczesnej Polsce w świetle badań socjologicznych
- Metody kształtowania pamięci zbiorowej

Lektura podstawowa:

B. Szacka, *Przebudowa ustrojowa i pamięć przeszłości*, w: *Współczesne społeczeństwo polskie. Dynamika zmian* (red. J. Wasilewski), Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2006

---

4. Relacje międzyetniczne

- Pozycja społeczna grup „obcych” w Polsce.
- Mechanizmy społeczne związane z „obcością”
- Integracja i dyskryminacja – skala, czynniki, metody badania

Lektura podstawowa:

Ł. Łotocki, *Integracja i dyskryminacja – krajobraz 2009*, Fundacja Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2009, www.isp.org.pl (strony 83-137, tj. rozdz. 4. *Stosunek Polaków do cudzoziemców w świetle badań opinii publicznej*, 5. *Sytuacja cudzoziemców w świetle badań wśród cudzoziemców*, 6. *Sytuacja cudzoziemców w Polsce w świetle badań wśród pracodawców*, 7. *Stosunek do cudzoziemców w Polsce w świetle badań dyskursu medialnego*, 8. *Polityka integracyjna wobec cudzoziemców w Polsce*, 9. *Polityzacja problematyki dyskryminacji*)

---

5. Miasto i wieś jako przedmiot zainteresowania socjologii

- Współczesne przemiany miast i zbiorowości miejskich: suburbanizacja i metropolizacja.
- Zmiany społecznego użytkowania przestrzeni miast pomiędzy PRL a III RP.
- Nowe przestrzenie publiczne
- Specyfika polskiego „końca chłopów”.
- Zmiany na obszarach wiejskich na przełomie XX i XXI wieku.
- Zróżnicowanie obszarów wiejskich w Polsce i jego uwarunkowania.

Lektura podstawowa:

B. Jałowiecki, *Przemiany miast i zbiorowości miejskich*, w: *Współczesne społeczeństwo polskie. Dynamika zmian* (red. J. Wasilewski), Warszawa 2006

H. Podedworna, *Przemiany zbiorowości wiejskich*, w: *Współczesne społeczeństwo Polskie. Dynamika zmian* (red. J. Wasilewski), Warszawa 2006

---

6. Organizacje formalne i sfera pracy

- Typ idealny biurokracji a współczesne organizacje formalne
- Zarządzanie kulturą organizacyjną we współczesnych organizacjach
- Ewolucja cywilizacji a przemiany w sferze pracy. Nowe zjawiska w sferze pracy w czasach globalizacji i cywilizacji informacyjnej.

Lektura podstawowa:

J. Szczupaczyński, *Przedsiębiorstwo i jego otoczenie w procesie transformacji systemowej*, w: *Współczesne społeczeństwo polskie. Dynamika zmian* (red. J. Wasilewski), Warszawa 2006

---

7. Sfera publiczna. Debata publiczna

- Debata publiczna – jej ewolucja we współczesnym świecie.
- Aktorzy w debacie publicznej. Zmieniająca się rola mediów.
- Aktywność obywatelska we współczesnej Polsce. Debata publiczna we współczesnej Polsce.

Lektura podstawowa:

B. Barber, *Dżihad kontra McŚwiat*, Warszawa 1997, 2007, Rozdział 7. *Telewizja i MTV: halaśliwa dusza Mc Świata*

G. Górny, *Era telekracji*, w: *Rzeczpospolita*, Dodatek Plus Minus, 14 lipca 2007, Nr 163, http://www.rzeczpospolita.pl/dodatki/plus_minus_070714/plus_minus_a_9.html

---

8. Główne wątki debaty publicznej w Polsce i współczesnym świecie – uwarunkowania

Lektura podstawowa:

W. Modzelewski, *Jak się różnimy, jak się zmieniamy?: współczesny świat w sondażach międzynarodowych: [kara śmierci, homoseksualizm, aborcja, gospodarka wolnorynkowa, demokracja]*, Wydawnictwo „Scholar”, 2009

---

9. Religia a sfera publiczna

- Spór o sekularyzację i prywatyzację religii.
- Rola Kościoła we współczesnej Polsce.
- Relacje między religiami
- Współczesna debata o „religii” w sferze publicznej

Lektura podstawowa:

T. Żukowski, *Sfera publiczna – społeczne wizje i zachowania*, w: T. Żukowski (red.), *Wartości Polaków a dziedzictwo Jana Pawła II*, Warszawa 2009, s.229-241, 260-270

---

10. Struktura społeczna – habitus, style życia

Lektura podstawowa:

Beata Łaciak, *Konsumpcja w Polsce czasu transformacji – wzory prezentowane i realizowane*, [w:] J. Mucha, E. Narkiewicz-Niedbalec, M. Zielińska, *Co nas łączy, co nas dzieli?*, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2008, s. 367-388

J. Wasilewski, *Formowanie się nowej struktury społecznej*, w: *Współczesne społeczeństwo polskie. Dynamika zmian* (red. J. Wasilewski), Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2006

---

11. Relacje między płciami

Lektura podstawowa:

Anna Titkow, Danuta Duch-Krzystoszek, Bogusława Budrowska, *Nieodpłatna praca kobiet*, Wydawnictwo IFiS PAN, ss. 101-127,141-150

---

12. Współczesna polska młodzież

Lektura podstawowa:

Hanna Świda-Ziemia, *Paradoksy postaw etycznych młodzieży licealnej i studenckiej*, [w:] J. Mariański, L. Smyczka, *Wartości i więzi moralne w zmieniającym się społeczeństwie*, Wydawnictwo WAM, 2008, ss. 143-162

---

13. Kapitał społeczny

Lektura podstawowa:

Więzi społeczne i wzajemna pomoc (społeczno-psychologiczny kontekst życia Polaków), CBOS, komunikat z badań, luty 2008

---

14. Zasady, metody i techniki badań socjologicznych

Lektura podstawowa:

R. Mayntz, K. Holm. P. Hübner, *Wprowadzenie do metod socjologii empirycznej*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1985, Rozdział pierwszy, *Niektóre metodologiczne założenia empirycznych badań społecznych*

---

15. Zaliczenie

Warunki zaliczenia:

- obecność i aktywność na zajęciach
- zaliczenie kolokwium (ustnego).

Na kolokwium obowiązuje znajomość lektur oraz zagadnień omawianych na zajęciach.